

технологій та з позицією, що для її реалізації потрібні відповідні ресурси, організаційні структури і управлінські спроможності [1; 2].

Проблема полягає в тому, що на багатьох підприємствах впровадження штучного інтелекту має фрагментарний характер. У результаті виникає розрив між технологічним потенціалом штучного інтелекту та фактичною економічною ефективністю. Ефективність штучного інтелекту залежить не лише від алгоритмів чи ІТ-інфраструктури, а й від спроможності підприємства впроваджувати та використовувати ці технології для підвищення ефективності діяльності.

Механізм впровадження штучного інтелекту в умовах цифрової трансформації підприємства доцільно розглядати як цілісну систему управлінських, організаційних, технологічних та економічних елементів, спрямованих на підготовку, інтеграцію, масштабування й контроль використання рішень штучного інтелекту відповідно до стратегічних цілей підприємства [4]. Такий механізм має бути побудований не навколо окремого програмного продукту, а навколо логіки створення управлінської цінності.

Отже, формування механізму впровадження штучного інтелекту в умовах цифрової трансформації підприємства має базуватися на поєднанні стратегічного бачення, оцінки організаційної готовності, якісної data-driven культури, міжфункціональної координації та безперервного управління змінами. Практична цінність запропонованого підходу полягає в тому, що він дозволяє перейти від ситуативної цифровізації окремих функцій до системного використання штучного інтелекту як інструменту підвищення конкурентоспроможності, інноваційності та стійкості підприємства.

Література

1. Vial G. Understanding digital transformation: A review and a research agenda. *The Journal of Strategic Information Systems*. 2019. № 28 (2). P. 118–144. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jsis.2019.01.003>

2. Verhoef P. C., Broekhuizen T., Bart Y., Bhattacharya A., Dong J. Q., Fabian N., Haenlein M. Digital transformation: A multidisciplinary reflection and research agenda. *Journal of Business Research*. 2021. № 122. P. 889–901. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.09.022>

3. Mikalef P., Gupta M. Artificial intelligence capability: Conceptualization, measurement calibration, and empirical study on its impact on organizational creativity and firm performance. *Information & Management*. 2021. № 58 (3). DOI: [10.1016/j.im.2021.103434](https://doi.org/10.1016/j.im.2021.103434).

4. Chatterjee S., Chaudhuri R., Vrontis D. Does data-driven culture impact innovation and performance of a firm? An empirical examination. *Annals of Operations Research*. 2024. №67 (4). P. 357-368. DOI: [10.1007/s10479-020-03887-z](https://doi.org/10.1007/s10479-020-03887-z).

УДК 330.341.1:502.131.1

Мельник Людмила Сергіївна
PhD, к.е.н., доцент кафедри економіки
Київський національний університет
технологій та дизайну, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-3832-0101>

ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ З ЕКОЛОГІЧНОЮ СТІЙКІСТЮ

Сучасна парадигма глобального розвитку вимагає рішучого відходу від лінійної моделі “видобуток-споживання-відходи”, оскільки традиційні індустріальні підходи вичерпали свій екологічний ліміт. Біоекономіка постає не просто як окремий сектор, а як фундаментальна платформа для реконфігурації економічних систем, де відновлювані біологічні ресурси стають головним драйвером зростання ВВП. Як зазначається у звіті *Global Bioeconomy Summit* [1], перехід до біоорієнтованих моделей дозволяє мінімізувати антропогенний тиск на екосистеми, одночасно стимулюючи інноваційну активність. Одним із ключових інструментів тут виступає декарбонізація, тобто заміна викопного капіталу біокапіталом дозволяє розірвати кореляцію між економічним зростанням та викидами парникових газів. Згідно з даними *International Energy Agency* [2], розвиток біоенергетики та біоматеріалів є критичним для досягнення кліматичної нейтральності до середини століття. При цьому аграрний та лісовий сектори трансформуються з пасивних постачальників сировини на активних учасників секвестрації вуглецю через впровадження технологій уловлювання вуглецю безпосередньо в біопродуктах.

Важливим вектором трансформації є технологічна конвергенція, зокрема розбудова цифрової біоекономіки. Інтеграція штучного інтелекту та *Big Data* в управління біоресурсами, що підкреслюється у звітах *OECD* [3], дозволяє оптимізувати вихід продукції з одиниці біомаси та забезпечує точність біотехнологічних процесів. Концепція глибокої переробки передбачає створення каскадних виробництв, де побічні продукти стають сировиною для високотехнологічних матеріалів, таких як біопластики та ензими, що формує високу додану вартість. З позицій економічної безпеки, розвиток біоекономіки стимулює децентралізацію виробництва, що критично важливо для підвищення резистентності національних економік. Як вказує аналітика Європейської Комісії щодо моніторингу біоекономіки [2], локалізація ланцюгів вартості на основі біоресурсів знижує залежність від глобальних логістичних розривів та геополітичних ризиків.

Водночас реалізація цього потенціалу потребує подолання інституційних бар'єрів та чіткого дотримання етичних імперативів. За даними *UNEP* [3], пріоритетом має стати гармонізація міжнародних стандартів для уникнення явища “грінвошингу” та розв'язання дилеми “їжа проти палива” через використання виключно нехарчової біомаси. Інвестиційна

трансформація, що спостерігається в останні роки, підтверджує переорієнтацію капіталу на проекти з високим ESG-рейтингом, де біотехнологічні рішення отримують пріоритетне фінансування. Таким чином, розвиток біоекономіки є стратегією резистентності, який дозволяє трансформувати екологічні виклики у нові ринкові можливості, забезпечуючи сталий добробут без вичерпання природного капіталу планети.

Література

1. Global Bioeconomy Summit 2024: One Planet – Sustainable Bioeconomy Solutions for Global Challenges : Conference Report. Berlin : GBS Secretariat, 2024. 84 p. URL: <https://gbs2024.org/> (дата звернення: 16.03.2026).
2. The Bioeconomy to 2050: Reshaping Global Value Chains : OECD Emerging Technologies Outlook. Paris : OECD Publishing, 2025. 156 p. URL: <https://www.oecd.org/en/publications/> (дата звернення: 16.03.2026).
3. European Commission. Bioeconomy Strategy: Monitoring the EU Bioeconomy [Electronic resource]. Brussels : Knowledge Centre for Bioeconomy, 2025. URL: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/bioeconomy/monitoring_en (дата звернення: 16.03.2026).

УДК 004.8:330.341.1:339.9

Ірназаров Д. Т., здобувач PhD
Київський національний університет
технологій та дизайну

AI-ІНСТРУМЕНТАРІЙ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ У ПАРАДИГМІ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується поглибленням процесів глобалізації, цифровізації та міжнародної економічної інтеграції. У цих умовах підприємства функціонують у складному, динамічному та висококонкурентному середовищі, що потребує впровадження інноваційних управлінських підходів та технологій. Одним із ключових чинників трансформації бізнесу стає штучний інтелект, який формує нову парадигму управління підприємствами [1-4].

AI-технології дозволяють автоматизувати прийняття рішень, аналізувати великі масиви даних, прогнозувати ринкові тенденції та оптимізувати виробничі й логістичні процеси. У контексті міжнародної економічної інтеграції це створює передумови для ефективнішого включення підприємств до глобальних ринків і ланцюгів створення вартості.

AI-інструментарій розвитку підприємств охоплює широкий спектр технологій і рішень, серед яких ключовими є: машинне навчання – для прогнозування попиту, управління ризиками та аналізу поведінки споживачів;